

Diploma-inflatie duur betaald

11 april 2008 | Het Financieele Dagblad
Hans Dusseldorp

Kwaliteitsverlies onderwijs dwingt werkgever om hoger opgeleiden aan te nemen

De normen in functiewaarderingssystemen zijn nog steeds gebaseerd op bestaande kwaliteitsnormen voor het onderwijs. Deze laatste worden niet meer gehaald, getuige de kwaliteitsvermindering in veel onderwijssectoren. Dat betekent dat werkgevers voor hetzelfde werk op zoek moeten naar hoger opgeleiden. En een hogere opleiding betekent hogere salariskosten.

Het huidige onderwijsaanbod sluit niet langer aan op de kwalitatieve eisen van werkgevers. Dat blijkt uit uitgebreid kwantitatief onderzoek van Elise Koning (2007) naar de inhoud en opzet van belonings- en functiewaarderingssystemen. Zij laat zien dat deze systemen nog gebaseerd zijn op een constante vaste norm van werk- en denkniveaus die gekoppeld zijn aan de diverse onderwijstypen. Deze laatste worden niet langer gehaald, getuige de kwaliteitsvermindering in alle onderwijssectoren. De uitkomsten van het recente onderzoek van de commissie-Dijsselbloem naar onderwijsvernieuwingen bevestigen dit beeld: de laatste 25 jaar is de kwaliteit van het onderwijs stelselmatig teruggelopen en dat resulteert nu in een breed maatschappelijk probleem.

Hoewel het aanbod van potentiële werknemers op papier voldoet, komt het opleidingsniveau in de praktijk niet langer overeen met de eisen van de werkgevers. Geïnteresseerden blijken de functie in de praktijk vaak niet of slechts met heel veel aanvullende opleidingen te kunnen invullen. Mede door het gemakkelijker kunnen halen van diploma's blijft de groep hooggekwalificeerden echter groeien in een situatie dat werkgevers steeds moeilijker aan personeel kunnen komen. Dit leidt tot de vreemde marktsituatie dat er onvoldoende prikkel bestaat om meer inhoudelijke aandacht aan opleidingen te geven, terwijl aan de andere kant werkgevers met moeilijk vervulbare functies blijven zitten.

Voor werkgevers is het inmiddels gewoonte geworden om in geval van vacatures mensen aan te nemen met een voor de functie hoger dan noodzakelijk kennis- en opleidingspakket. Deze inflatie van kwaliteitseisen in vacatureteksten leidt ertoe dat functies die oorspronkelijk op een bepaald werk- en denkniveau waren geijkt, nu vergezeld gaan van een hoger opleidingsniveau dan volgens de normen in functiewaarderingssystemen noodzakelijk is. En dat vertaalt zich in hogere salarissen: werknemers krijgen vanwege de opleidingsachtergrond relatief meer betaald voor hetzelfde werk dan vroeger.

Goed onderwijs, als eerste schakel van een belangrijke maatschappelijke keten, blijkt wezenlijk voor het beloningsbeleid en de inrichting van organisaties. Nu kan het twee kanten op. De onderwijsnormen naar beneden bijstellen, iets wat gezien de marktbehoefte zeer onverstandig zou zijn. De enige optie is het onderwijs inhoudelijk weer in lijn te brengen met de bestaande hoge normen.

Hans Dusseldorp is adviseur bij Berenschot